

LÁZÁR ERVIN XV. ORSZÁGOS ANYANYELVI VERSENY

DÖNTŐ

2025. március 28. 10.00-14.00, Szekszárdi Garay János Gimnázium

10.00 -10.10: MEGNYITÓ

10.10-11.50: KOMMENTELŐ

a) Tabu

Előkészület: minden csapat sorsoláson vesz részt, amely során egy másik csapat nevét kell kihúznia.

- ❖ csapatok nevei zöld színű kártyákon
- ❖ időtartam: 5 perc

A kőszívű ember lányai	Gazdag szegények	Három magyar nábob	Aranyfiúk
Madomi	A lesz sose lesz két SZ	Kőszívű lányai	x

Feladat: Írjátok körül az általatok kihúzott két Jókai regény címét a kisorsolt csapat tagjainak! A körülírás során nem használhatjátok a címben szereplő kifejezéseket. A csapatok címenként 1 percig tippelhetnek. Minden találat pontot ér mindkét csapat számára. Amennyiben a csapattagok nem találják ki a regénycímeket, úgy pontot nem kapnak, de a megfejtést el kell árulnotok nekik.

- ❖ címek sárga színű kártyákon
- ❖ időtartam: 15 perc

Nincsen ördög	Fekete gyémántok	A jövő század regénye	Az elátkozott család
Öreg ember nem vén ember	Az új földesúr	Névtelen vár	Sárga rózsza
Egy az Isten	A gazdag szegények	Egy asszonyi hajsza	A tengerszemű hölgy
Szerelem bolondjai	Szegény gazdagok		

b) SzóBINGÓ

Előkészület: A csapatok egy-egy kártyát húznak, amelyen Jókai nyelvhasználatának jellemzői találhatóak, és egy BINGO szelvényt kapnak.

- ❖ jellemzők narancssárga színű kártyákon
- ❖ időtartam: 5 perc

elbeszélő múlt használata	nyelvújítás kori képzők használata nem összetett szavakban	francia eredetű szavak	összetett szavak
jövő idő használata igekötős igékben	nyelvújítás kori képzők használata összetett és igekötős szavakban	oroszl eredetű szavak	

Feladat: Keressétek meg az általatok kihúzott kártyán szereplő, Jókai nyelvhasználatára jellemző tulajdonsághoz tartozó két szót a BINGO-szelvényen, és jelöljétek x-szel! A BINGO-szelvényt és a kártyát adjátok le a zsűrinek!

- ❖ szavak fehér színű BINGO-szelvényen
- ❖ időtartam: 10 perc

	A	B	C	D
1	felvilágosítá	imsik	főhaditánya	képzendi
2	nyargonc	falszegvény	burána	röpítendi
3	elsámpányéroztuk	álland be	lemondvány	bukét
4	asztalírás	csatány	betöltendi	láthatá

c) **Komment**

Előkészület: Filmek levetítése és a feladat ismertetése.

❖ időtartam: 20 perc

Feladat: Képzeljétek el, hogy a csapatotok tagjaival részt vettetek az általatok kisorsolt csoport reklámfilmjében hirdetett utazáson. A kapott táblázatot használva jegyezzétek fel a saját, illetve a reklámfilm készítő csapat nevét, majd határozzátok meg az utazások körülményeit: utasok kapcsolata (pl. családtagok, barátok stb.), utazás célja (pl. üzleti út, nászút stb.). Ezt követően írjatok ügyfélértékelést (véleményt) az utazásról az interneten ezt a célt szolgáló felületre a táblázatban szereplő szempontok szerint: utazás minősége, szállás kényelme, étkezés minősége, programok változatossága, kiszolgálás színvonala. Tehetek egyéb megjegyzést is az utazással kapcsolatban. Az értékelésben használjátok fel a körülírás során kitalált regénycímeket, valamint a BINGO-szelvényen megtalált szavakat is, és törekedjétek a humoros, kreatív megoldások alkalmazására. Az értékelés célja, hogy a jövőbeli utasok kedvét felkeltse vagy éppen ellenkezőleg, elvegye az utazástól. Az írás terjedelme 10-12 mondat legyen. Az értékelő szöveget elő is kell adnotok.

❖ Írás időtartama: 15 perc

❖ Előadás időtartama: 30 perc

Utazó csapat neve:	Utasok kapcsolata:
Reklámfilm készítő csapat neve:	Utazás célja:
Utazás minősége:	Programok változatossága:

Szállás kényelme:	Kiszolgálás színvonala:
Étkezés minősége:	Egyéb megjegyzés:

Értékelési szempontok:

- a) Címek kitalálása (Tabu): címenként 5 pont a körülíró és megfejtő csapatnak egyaránt, összesen 20 pont
- b) Szavak kitalálása (SzóBINGO): szavanként 5 pont, összesen 10 pont
- c) Komment írása: összesen 40 pont
  - Szövegalkotás minősége 10 pont
  - Szöveg és film viszonya 10 pont
  - Címek és szavak kontextusba építése elemenként 3 pont, összesen 12 pont
  - Kreativitás, ötletesség 8 pont

Mindösszesen 70 pont

11.50 – 13.00: KINCSKERESŐ

a) Kódfejtés

Előkészület: A csapatok megkapják a szöveget és a hozzá tartozó kódfejtő feladatlapot.

- ❖ időtartam: 5 perc

Feladat: Fejtsétek meg a kódot az alábbi, Jókai Mór nyelvészeti írásához kapcsolódó kérdések alapján! A megfejtett kódot adjátok le a zsűrinek! A helyes megoldásért cserébe megkapjátok a következő feladatot.

- ❖ kódfejtés időtartama: 10 perc

1. Kinek a nevéhez fűződik a törökkel való rokonság tana? Vámbéry Árm**in**

A megfejtés 3. betűje a kód 3. betűje:

A megfejtés 10. betűje a kód 8. betűje:

2. Hány tisztán ízelt szóhangot használ a magyar nyelv?

A megfejtés 2. betűje a kód 6. betűje:

3. A hosszú és a rövid magánhangzókat kivétel nélkül egyes vagy páros ..... különbözteti meg egymástól.

A megfejtés 4. betűje a kód 5. betűje:

4. Milyen atyafiságba nem tud belenyugodni a nemzet köztudalma?

A megfejtés 5. betűje a kód 7. betűje:

5. Időmérték alapján ilyen magánhangzók vannak a magyar nyelvben:

A megfejtés 6. betűje a kód 4. betűje:

6. A ... két betű egybeírásából keletkezett, a késő római korban került az ábécébe germán nyelvek hatására.

A megfejtés a kód 1. betűje:

7. E hangok torlódásától idegenkedik a magyar nyelv:

A megfejtés 1. betűje a kód 2. betűje:

KÓD: _ _ _ _ _

Megoldás:

b) Időutazás

Előkészület: A csapatok megkapják a kódfejtéshez kapcsolódó linket (<https://www.womm.hu/>) és a következő feladat leírását, valamint csapatonként egy mobiltelefont bekapcsolnak.

Feladat 1: Látogassatok el a megfejtéshez kapcsolódó weboldalra (<https://www.womm.hu/>), ahol az asztali webhely nézetet használva a bordó sáv 2. lenyitható menüpontjának 3. sorában található információkat áttanulmányozva válaszoljatok a következő két kérdésre:

- ❖ Melyik Garay János által írt mű kapcsolja össze Garay Jánost Jókai Mórral?
- ❖ Mi az összefüggés a mű és Jókai Mór között?

A megfejtést adjátok le a zsűrinek, ezért cserébe megkapjátok a következő feladatot.

- ❖ a feladatmegoldás időtartama: 10 perc

Megoldás:

Feladat 2: Keressetek az előző feladatban szereplő műben három, a mai helyesírási alapelvektől eltérő írásmódot, és mindhárom típusra írjatok min. 2 példát! A mű szövegét az interneten megtaláljátok. A megoldásokat adjátok le a zsűrinek, a helyes megoldásért cserébe megkapjátok a következő feladatot.

- ❖ a feladatmegoldás időtartama: 15 perc

Az eltérő írásmód megnevezése	példa 1.	példa 2.
1.		
2.		
3.		

Megoldások:

- egyszerűsítés elvének elhagyása:
- hagyományörző írásmód alkalmazása nem tulajdonnevekben:
- magánhangzók időtartamának lerövidítése:

c) Történetpiramis

Előkészület: A csapatok az előző feladat megoldásáért cserébe megkapják az utolsó feladatot és a történetpiramis sablonját.

Feladat: Készítsetek történetpiramist a b) Időutazás c. feladatban megtalált mű alapján! A feladat megoldásához használjátok a sablont! Törekedjete arra, hogy minél frappánsabban össze tudjátok foglalni a mű mondanivalóját! A kész megoldást adjátok le a zsűrinek!

❖ időtartam: 30 perc

_____

1 szó a főszereplő neve

_____

2 szó a jellemzésre

_____

3 szó a helyszínre

_____

4 szó a problémáról

_____

5 szó az egyik eseményről

_____

6 szó egy másik eseményről

_____

7 szó egy harmadik eseményről

_____

8 szó a megoldásról

Értékelési szempontok:

- Kód megfejtése: elemenként 2 pont, összesen 16 pont
- Időutazás/1: elemenként 5 pont, összesen 10 pont
- Időutazás/2: szempontonként 2 pont, példánként 2 pont, összesen 12 pont
- Történetpiramis: elemenként 1 pont, összesen 36 pont
- Kreativitás, ötletesség (történetpiramis) 6 pont

Mindösszesen: 80 pont

Szakirodalom:

- Jókai Mór: *A magyar nyelv sajátosságai*. <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/OMMonarchia-az-osztrak-magyar-monarchia-irasban-es-kepben-1/magyarorszag-2A7C/a-magyar-nep-2D2C/a-magyar-nyelv-sajatsagai-jokai-mortol-2D2E/>
- Lőrincz Julianna 2023. Jókai Mór: *A kőszívű ember fiai nyelve, stílusa*. Publicationes Universitatis Miskolcensis, Sectio Philosophica Tomus XXVII, Fasc. 1. 54–64.
chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcglcfindmkaj/https://epa.oszk.hu/02100/02137/00042/pdf/EPA02137_pum_2023_01_054-064.pdf